

Baggrund for Lokal Kirkeudvikling

For dig, der gerne vil vide mere om teologi og tanker
bag Lokal Kirkeudvikling

Udgivet november 2012. 2. udgave

Du er altid velkommen til at kontakte Kirkefondet for yderligere oplysninger.
Se også www.lokalkirkeudvikling.dk

Projektleder:

Annette Brounbjerg Bennedsgaard
ab@kirkefondet.dk, tlf. 24 44 37 98

Kirkefondet

Peter Bangs Vej 1F

2000 Frederiksberg

Tlf. 33 73 00 33

kirkefondet@kirkefondet.dk

www.kirkefondet.dk

Indholdsfortegnelse

1. Formål med Lokal Kirkeudvikling

- 1.a Formål med Lokal Kirkeudvikling
- 1.b Arbejde med kirkens vision

2. Grundpiller i Lokal Kirkeudvikling

- 2.a Nysgerrig udforskning af lokalområdet og kirken
- 2.b En kirke fyldt af tro og engagement i verden

3. Kirkens forventninger – forventninger til kirken

- 3.a Forventninger til deltagende kirker
- 3.b Hvad kan de deltagende kirker forvente af at deltage i Lokal Kirkeudvikling?

4. Hvorfor og hvordan Lokal Kirkeudvikling?

- 4.a Hvorfor deltage i Lokal Kirkeudvikling?
- 4.b Metode og ikke endnu et projekt
- 4.c Rammer i Lokal Kirkeudvikling

5. Netværkskonference og arbejdsgruppen

- 5.a Netværkskonferencerne som optakt til arbejdet i din egen kirke
- 5.b Læringsnetværk
- 5.c Når verden skrider ud af sine vante rammer
- 5.d Forskellighed som en ressource
- 5.e Arbejdsgruppen i arbejdstøjet derhjemme

6. Verdens og kirkens tilstand

- 6.a Nutidstro og folkekirke
- 6.b Verdens tilstand?
- 6.c Kravet om autencitet

7. Kirkens hvem, hvad, hvor...

- 7.a Kirken hvor alle er præster
- 7.b Sand kirke?
- 7.c Kirke light?
- 7.d Kirken - fællesskabet af alle døbte
- 7.e Kirken - et fællesskab i radikal mangfoldighed
- 7.f Kirken - de hellige?
- 7.g Hvad er kirkens bestemmelse?
- 7.h Kirken, der lytter og ser
- 7.i Hvorfor ikke bare droppe kirken?
- 7.j Kirken - fyldt af tro

Baggrund for Lokal Kirkeudvikling

Lokal Kirkeudvikling er en proces med fokus på at være kirke:

- **for andre** - en kirke, der er udadvendt og sendt af Gud
- **med tro** - en kirke fyldt af praksis og samtale
- **i konstant bevægelse** - en kirke, der aldrig er færdig og altid på vej
- **med broget fællesskab** - en kirke, der sprudler af delagtighed, og hvor vi er kirke med hinanden
- **i verden** - en kirke, hvor kirkelighed rimer på virkelighed

Bag projektet står Kirkefondet (ved generalsekretær Morten Skrubbeltrang) i samarbejde med Center for Kirkeforskning ved Københavns Universitet (ved lektor Hans Raun Iversen) og Mogens Mogensen. Projektet ledes af udviklingskonsulent Annette Brounbjerg Bennedsgaard.

1. Formålet med Lokal Kirkeudvikling

1.a Formål med Lokal Kirkeudvikling

Formålet med Lokal Kirkeudvikling er, at kirken til stadighed er nutidig, troværdig og relevant i sin kontekst. Når kirken er sand kirke, er den forankret i Gud selv og dybt engageret i verden og mennesker af i dag. Kirken består i dag, som på Jesu tid, af ganske almindelige mennesker. Midt i al vor menneskelighed skaber Gud kirke af os helt almindelige mennesker. Fordringen er derfor, at kirken besinder sig på sin væren, og først afledt deraf går op i alt det, vi kan gøre, og måden vi organiserer det på.

Citater:

"Manu Sareen vil have folkekirken til at bruge nye metoder, Facebook og twitter. Måske få et helt nyt klientel til det kommende menighedsrådsvalg." Denne udtalelse kommenteres af direktør for reklamebureauet Mensch: "Folkekirken skal først afklare hvorfor den overhovedet er her. Det lyder lidt som en gammel, der vil være ung med de unge. Jeg bliver lidt træt. Folkekirken har først og fremmest brug for at afklare sit eksistensgrundlag." (Nyhed i Radioavisen november 2011)

The church is. The church does what it is. The Church organizes what it does. (Graigh Van Gelder)

...Fornyelse indebærer ikke, at man finder noget nyt, men at man finder det, som er centralt, og anvender det som orienteringspunkt. (Martin Modeus)

Den (kirken) bliver ikke blot målt på det, den gør, sine ydelser, men også på, hvorfor den gør, som den gør, hvordan den tager sine beslutninger, og hvordan den skaber sig et beslutningsgrundlag. (Lars Qvortrup)

1.b Arbejde med kirkens vision

Det fundamentale arbejde i Lokal Kirkeudvikling består i, at kirken skaffer sig rum til at besinde sig på sit væsen. Hvad er kirkens væsen? Hvordan kan vi beskrive visionen for Guds Kirke på jorden? Og hvordan skal vi være kirke i vores specifikke kontekst? Hvordan kan visionen lyde for kirken på netop vores sted? Med en klart defineret vision, gør vi det selvfølgelig at lade visionen definere aktiviteter, udvalgsarbejde, strukturer og evalueringsparametre. Samtidig sørger vi for løbende at være i samtale med hinanden, så visionen kan få betydning i enhver sprække i kirken internt og eksternt. Vi opdager sammen, hvordan den samme vision får liv og dynamik af, at mange forskellige mennesker og grupper, lever, tænker og tolker visionen sammen. Visioner er ikke støbt i beton, men en levende organisme, der kan have en altafgørende betydning af mening og fylde, så længe der er nogen, der vil fortælle og blive ved med at samtale og dele med hinanden på kryds og tværs. Derimod forsvinder dens vægt som dug for solen, hvis den havner som et referat eller en beslutning, som ingen i øvrigt bokser og bakser videre med i hverdag og i levende samtaler.

Citater:

...Holde sig folkekirkens opgave for øje og indrette det, vi gør, og måderne, vi gør det på, efter denne opgave: Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Jesus Kristus som verdens frelser. Kirkens overordnede opgave danner udgangspunktet for kirkelivets konkrete former i sogn, provsti og stift. Alle konkrete målsætninger må dybest set tjene denne opgave. (Betænkning 1477, Kirkeministeriet)

Klare, formulerede mål og politikker for forskellige områder er desuden et bidrag til et godt arbejdsmiljø for medarbejderne, i det omfang at processen ikke foregår hen over hovedet på medarbejderne, men i et stadig samspil med dem. Så vil de opleve medejerskab til målsætningerne og kan se, hvilken del af helheden de indgår i og bidrager til. Det kan være med til at skabe et fælles sprog og forebygge mange af de konflikter, som har medvirket til adskillige sager om dårligt arbejdsmiljø.

Når stillingsstrukturen i folkekirken i fremtiden bliver mere fleksibel, vil klare mål og prioriteringer i endnu højere grad end i dag være nødvendige for at sikre den rigtige sammensætning af medarbejderstaben og den rigtige placering af medarbejderne i forhold til de arbejdsopgaver, der er i sognet og på tværs af sognene. Samtidig vil klare mål og prioriteringer være en forudsætning for tilrettelæggelse af relevant efter- og videreuddannelse af medarbejderne. (Mette Lang, ledelseskonsulent og menighedsrådsmedlem)

Hvem er vi?

Hvad skal vi lave?

Hvordan skal vi gribe det an?

Hvad skal vi holde op med at gøre?

Hvad skal vi fortsætte med?

Hvad nyt skal vi begynde med?

(Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

2. Grundpiller i Lokal Kirkeudvikling

2.a Nysgerrig udforskning af lokalområdet og kirken

"Jesus er svaret" stod der med graffiti på en mur. En havde tilføjet: "Ja, men hvad er spørgsmålet?"

En kirke med en absolut korrekt teologi, gudstjenester af høj kvalitet, veluddannet personale og anerkendt kirkekunst er godt. Men uden en fornemmelse af, hvad der spørges efter, hvad der er på dagsordenen, hvordan menneskelivet hænger sammen for mennesker af i dag, nytter ingen af delene fundamentalt set, når ønsket er en relevant evangelisk-luthersk kirke. Vi vil derfor sørge for at gøre os til en lyttende kirke, der nysgerrigt undersøger vores egen kontekst og samtidig. I samtale med mennesker vil vi spørge til, hvad der er bestemmende for menneskelivet, hvad der er vigtige dagsordener, hvad der er udfordringer og drømme for nutid og fremtid.

I tilslutning til en almen interesse for livsvilkår i dag vil vi spørge til, hvor mennesker ser relevante arenaer for kirken ind i de sammenhænge og det liv, der leves i lokalområdet. Denne undersøgelse tager form i en lytterunde, sogneprofil og udformning af sognets historiske tidslinje. Herigennem tegner vi et mangefacetteret billede af, hvad der er på dagsordenen, hvordan der tænkes om menneskers liv, håb og forventninger til kirken.

Citater:

Hvordan er forbindelsen egentlig mellem "Kirkeligheden og virkeligheden", og: hvordan får vi som kirkefolk "hul igennem" til mennesker i det danske samfund lige nu...Oftentimes taler vi om, hvad vi som kirke kan gøre for at påvirke omverdenen. Men hvad sker der, når inspirationen går den anden vej, altså udefra og ind til kirken? Hvad sker der, hvis vi som kirkefolk for alvor giver os til at lytte til, hvad det er for spørgsmål og tanker, man tumler med ude på Algade og hjemme i stuerne på Hybenvej? (Peter Fischer-Møller)

Folk kastede ikke vrag på kirken, fordi den var for religiøs, men fordi den ikke var religiøs nok. De ledte efter et nærvær, som de anede, men ikke kendte, noget, som kirken mindede dem om. Men de skuffedes over dens letkøbte talemåder. Den svarede på spørgsmål, som de ikke havde stillet. De mødte ikke nogen, der kendte deres sjæl og lyttede til deres nød. Så drog de hjemmefra af hjemlængsel. (Notto Thelle)

Hvis der derfor omkring kirken ikke er nogen samtale, intet modsvar, ingen blandede sig i præstens forkyndelse, så er der i realiteten intet rum for forkyndelsen, og forkyndelsesfriheden vil svæve frit i et kontekstløst rum. Så må præsten selv finde på temaer og problemer og argumentere for, at det er værd at beskæftige sig med det ene eller det andet. Oven i købet må præsten så stå alene med den barokke opgave, det er at lade evangeliet kaste sit lys over en samtale, som ingen deltager i. Det bliver et lukket, selviscenesættende rum uden rødder. Forkyndelsen er ikke længere fri, men løst svævende. Menigheden bliver tilhørere. Præsten bliver centrum. Prædikenen bliver tom snak. (Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

2.b En kirke fyldt af tro og engagement i verden

Kirken er bygget af levende sten. Vi kan have så travlt med at organisere, lave aktiviteter og nye gudstjenesteformer, at vi glemmer det fundamentalt indlysende; at det er Gud selv, der skaber kirke. At Gud også i dag sender sin kirke til hele den vide verden – og til alle i sognet.

En kirke, der er nok så from og optaget af tro, men uinteresseret i det omgivende samfund, er egentlig slet ikke kirke. Derfor vil vi fordybe kirkens engagement i og relevans for mennesker i lokalsamfundet. En kirke, der er socialt engageret og god til kulturformidling, men har skrottet Gud, er heller ikke kirke. En sand kirke er på en og samme tid rodfæstet i troen og engageret i verden.

Citater:

Thinking about the Church should always begin by defining it as part of the world. It is the world, not the Church, which “writes the agenda” and the Church is not to be concerned about increasing its own membership. (Lesslie Newbegin)

Se, på denne måde skal Guds gaver strømme fra den ene til den anden og være fælles. Enhver skal tage sig af sin næste, som gjaldt det ham selv. Fra Kristus strømmer gaverne til os, han, som i sit liv tog sig af os på en måde som var han det, vi er. Fra os skal de strømme til dem, der har brug for dem. (Martin Luther)

Each member of the staff at the church was instructed to go to a coffee shop, sit on a park bench, or stand in a mall parking lot and pray a simple prayer: ‘Lord, help me to see what you see.’ They were to listen for an hour to the voice of God and then reconvene to share what they had heard. This simple outing radically changed their outlook as they realized that what was in the heart of God was much bigger than typical church concerns. They began to see broken families, homeless people, at-risk children, stressed teenagers – all people they were not engaging with in their church ministry. (McNeal)

3. Kirkens forventninger – forventninger til kirken

3.a Forventninger til deltagende kirker

Det forventes, at en deltagende kirke har lyst til at arbejde med kirke, udvikling og læring.

Kirken sørger for at oprette en arbejdsgruppe, der er bredt sammensat, som beskrevet i afsnit 4.c.

Arbejdsgruppen deltager på netværkskonferencer halvårligt, sammen med 4-5 andre kirker. En konference er på omkring 7 timer, og foregår et sted i dit eget stift. Arbejdsgruppen har ansvaret for den lokale proces, og det egentlige udviklingsarbejde foregår mellem konferencerne derhjemme i kirken.

3.b Hvad kan de deltagende kirker forvente af at deltage i Lokal Kirkeudvikling?

Hver kirke får en mentor til sparring i processen i de tre år, fri deltagelse i de seks netværkskonferencer, en større midtvejskonference på landsplan og en sogneprofil fra Kirkefondet. Kirken får desuden en lang række redskaber og indsigter til brug i det lokale arbejde. Redskaberne er blandt andet at tegne tidslinje, lytte til ordet og hinanden, sogneprofilarbejde, lytterunde, logbog for udviklingsarbejde, samarbejdsmodeller, visions- og målsætningsarbejde og læringsnetværksmetodik. (Se forløbsbeskrivelse på www.lokalkirkeudvikling.dk)

Ved at deltage i Lokal Kirkeudvikling sørger den enkelte kirke for at skabe sig et godt vækstrum, hvor der er tid til at tænke stort og højt og vidt og bredt. Et dynamisk rum, hvor der plads til at tænke sammen og på tværs. Hvor der er de bedste rammer for at holde fast på, hvad der er centralt, hvad det er vi sammen brænder for. Hvordan vi i det daglige kan sørge for, at vores visioner og fokusområder ikke bliver overhalet indenom at travlhed og presserede ”to do lister”. Ved at deltage i Lokal Kirkeudvikling skaffer man sig rum for læring, der

både giver nye redskaber, og samtidig giver en bedre refleksion og bedre kondition, når det handler om at holde hovedet koldt og hjertet varmt, når der skal både udvikles og afvikles. En rød tråd i Lokal Kirkeudvikling er at blive i god kondition, når det handler om ikke bare at få ting gjort og udført, men at få så mange som muligt til at være dem der "er kirken". At så mange som muligt tager medejerskab for visionen for at definere, hvad kirken er, og hvad den skal gøre.

4. Hvorfor og hvordan Lokal Kirkeudvikling?

4.a Hvorfor deltage i Lokal Kirkeudvikling?

I kirken er der ildsjæle af alverdens slags, der arbejder myreflittigt. Mange nye relevante tiltag ser dagens lys i kirken i disse år. Det kan dog af og til være svært i en travl hverdag at finde tid til at tænke langsigtet, helhedsorienteret og visionært. Oftest er der masser af opgaver, der kræver opmærksomhed her og nu, og derfor ender mange med ikke at få prioriteret tid til det allervigtigste; at hvile i glæden ved at være indfældet i Guds nåde. At hvile i at Gud selv både vil og kan være levende tilstede i verden og i kirken i dag.

At være knivskarp på kirken som det fællesskab, der er modtagende, er kirkens essentielle fundament. Lokal Kirkeudvikling giver et rum, uden travlhed, hvor kirken kan sætte fokus på sin væren, fordybe kirkens visioner og i praksis få prioriteret tid, ressourcer og måder, at give visionerne stærke ben at gå på. For visioner i ringbind er ikke meget værd.

Citater:

Rather than building up the existing community against terrible, faithless, ugly, and sinful world, congregations realize that forming Christian community within the life of the Trinity is done by joining God's mission in the world. Indeed, when a congregation learns to see, experience and narrate a faithful, beautiful, and sacred world with those who have not come to this spiritual insight, I experience the greatest thrill of my work. (Patrick Kiefert)

What is God's preferred and promised future for our local church? Faithfulness is as much about faithfulness to God's future as it is faithfulness to God's past. Our God is a living, triune God who dwells in all times, and in the life of God all times are present. (Patrick Kiefert)

They begin to imagine their lives being lived within the life of the living, triune God. Within this imagination, they experience both the at-hand-ness of the Reign of God and also its clear not in-hand-ness. (Patrick Kiefert)

4.b Metode og ikke endnu et projekt

Arbejdet med Lokal Kirkeudvikling er ikke et nyt tiltag oveni alt det andet, kirken i forvejen arbejder med. Det er derimod en arbejdsmetode, der sørger for, at kirkens arbejde er visionsbegrundet, og at den myndige menighed, de ansatte og menighedsrådet kommer i endnu bedre kondition, både når det drejer sig om at lytte, samarbejde, visionere, prioritere, tro og organisere sig klogt og hensigtsmæssigt.

Citater:

Nothing wastes more energy, time, and hope in local churches than doing too many things that don't synergize with missional vocation. (Patrick Kiefert)

Vision without a plan of actions is but a dream. A plan of action without a vision gets you nowhere but with a longer list of things to do. A vision with a plan of action, however, can change the world. (Patrick Kiefert)

4.c Rammer i Lokal Kirkeudvikling

Lokal Kirkeudvikling er en lokalt forankret proces. Over en 3-årig periode danner 4-6 menigheder et læringsnetværk. Hver kirke vælger en arbejdsgruppe på 6-8 mennesker, der kan bestå af 2, der kun lejlighedsvis kommer i kirken*, 2 frivillige, 2 fra menighedsrådet (gerne menighedsrådsformanden) og 2

ansatte. Det er helt afgørende, at der er god opbakning til projektet i menighedsråd, blandt de ansatte og de frivillige. Et vellykket lokalt udviklingsprojekt er helt afhængigt af, at I får sammensat en rigtig god arbejdsgruppe. At arbejdsgruppen består af mennesker, der både kan og vil bidrage til, at jeres kirke tør tænke visionært, mennesker der har både mod og evner til at skabe bredt medejerskab til nye måder at arbejde på i kirken.

Arbejdsgruppen står for udviklingsarbejdet i egen kirke, ud fra selvvalgte fokusområder (det er her, det sker). Hvert halve år mødes netværkets arbejdsgrupper til netværkskonference, der foregår i dit eget stift.

*Bestræbelsen på at inddrage to fra kirken, der ikke kommer regelmæssigt i kirken, afspejler et kirkesyn, hvor menigheden består af alle døbte. Det afspejler en samtidsforståelse, der bygger på et postsekulært syn, der anerkender, at mange mennesker anser sig selv for troende, men bevidst vælger kirken fra. Blandt de mange kristne, der er døbte, er der mange, der er positivt stemt, når de lejlighedsvis er i kontakt med kirken, men ellers kan karakteriseres som kristne med meget løst kirketilhørsforhold. Som eksempler indenfor denne gruppe kan tænkes konfirmandforældre, dåbsforældre, babysalmesangsdeltagere, deltagere i sorggruppe eller helt andre ind i arbejdsgruppen.

Som medlemmer af arbejdsgruppen vil man være inviteret med som subjekter for Lokal Kirkeudvikling, og ikke blot som en del af en målgruppe, der eventuelt skal nås af den etablerede kirkes allerede eksisterende arbejde og former. Altså et medspil, der kan sikre, at Lokal Kirkeudvikling undgår at falde i den grøft, at vi bilder os ind, at formålet er at kirkeliggøre alverden. Derimod kan dette perspektiv bidrage til at fastholde, at formålet er, at kirken ikke lukker sig om sig selv, men altid er på vej ud i alverden. Lykkes det at finde sådan to myndige og kompetente repræsentanter for kirken, vil det give en anderledes proces i arbejdsgruppen, at den ikke kun består af mennesker, der allerede har deres vante gang i kirken. Her vil "den vante kirke" og alle arbejdsgruppemedlemmer få et langt bredere perspektiv på kirke, omverden og relevans.

5. Netværkskonference og arbejdsgruppen

5.a Netværkskonferencerne som optakt til arbejdet i din egen kirke

Hvert halve år mødes kirkernes arbejdsgrupper til netværkskonference. Arbejdsformen vil dels bestå af oplæg, metodearbejde og mange former for arbejdslaboratorier. Der vil både være lejlighed til at arbejde i kirkens egen arbejdsgruppe og på tværs i netværket. Der vil blive arbejdet både på visions-, handlings-, og metodeplan.

På tværs af kirkerne arbejder vi med fokuseret sparring, hvor arbejdsgrupperne gensidigt sparrer med hinanden, dels med henblik på det kommende halve års arbejde derhjemme i kirken, og dels med henblik på at skabe et øget refleksionsniveau og en skarpere visionsbevidsthed. Netværkskonferencen er arbejdsgruppens vækstlaboratorium, hvor der skabes tid og rum for at se kirken i dybden og bredden. Her bliver det uomgængeligt at opdage det indlysende, at kirken ikke primært er nogen andre. Vi er selv kirken! Vi nærer evnen til i søvne at være bevidste om kirkens vision og sørge for, at det ikke bliver ved snakken. Vi arbejder på, at visionen får betydning i hverdagen, når der er alverdens andre lavpraktiske dagsordner, der kunne tage fokus fra en visionsbåret kirke.

Samtidig fremelsker vi modet til at begå fejl. Vi gør det tydeligt for os selv, at det at vende bunken og gøre som vi plejer, ikke nødvendigvis sikrer hverken kirkens fremtid eller troskab mod kirkens bestemmelse. Således er det en grundtænkning i Lokal Kirkeudvikling, at vi ikke er tro mod kirken, hvis vi ikke sørger for nødvendig relevans i det vi tænker, er og gør som kirke. Derfor må vi til enhver tid være villige til den forandring, der er påkrævet for, at vi følger kirkens vision.

Citater:

Alt i kirken er frit, de ydre ordninger må ikke spærre vejen for evangeliet. (Martin Luther)

Ordningerne skal tjene til at fremme troen og kærligheden og ikke til fortræd for troen. Hvis de nu ikke gør det mere, er de allerede døde og borte og gælder ikke mere, ligesom...når de nye sko, der bliver gamle og trykker, ikke bliver båret længere, men kastes bort, og andre bliver købt. (Om den tyske messe, Martin Luther 1526).

En fungerende arbejdsmodel skal ikke bare hjælpe mig til at motivere, hvad jeg skal gøre, men også hvad jeg IKKE skal gøre. (Martin Modeus)

5.b Læringsnetværk

Der sker meget i kirkerne rundt omkring i Danmark i disse år. Ældgamle traditioner får støvet rystet af, og helt nye tiltag og strukturer ser dagens lys. I netværket vil vi kollegialt lære af hinanden ved at dele de erfaringer, vi har gjort os. Vi vil dele overvejelser om formål, teologi, menighedsforståelse, samtidsanalyse, erfaringer, modeller, samarbejds måder og fiaskoer med hinanden. Vi vil skabe et læringsrum, hvor det er en selvfølge at reflektere over det, vi gør, både når det går godt, og når det er mere broget.

Dette fører os til overvejelser om måderne, hvorpå vi vil evaluere det, vi gør. For hvad der er vellykket og meningsfyldt afhænger selvfølgelig af, hvilke kriterier vi vurderer det ud fra. Særligt vil vi sørge for ikke at feje ind under gulvtæppet, at der er arbejdsområder, der er dysfunktionelle, og steder hvor vores kirkelighed rimer meget dårligt med menneskers virkelighed. Et læringsrum, hvor vi sætter ord på, hvad der er vigtige anliggender for mennesker og os selv i dag. Også, og særligt når vi ikke på forhånd har noget bud på, hvad kirken eller vi selv skal tænke, gøre eller være i den sammenhæng. Vi skaber således et rum, hvor vi vover at tænke højt sammen uden på forhånd at kende svarene hverken teologisk, metodisk eller strukturelt.

Efterhånden bliver det en metodisk selvfølge at kunne skelne mellem en frugtbar diskussion og en sparringssamtale, hvor det udelukkende er den anden kirkes dagsorden, der er på banen. I sparringssamtalen er det en dyd og en forudsætning at kunne holde mund med egne meninger og foretrukne løsninger. I stedet er opgaven at skabe et større ræssonansrum, der gør, at den anden kirke bliver tydeligere på vision, metode, valgt fokusområde, arbejdsglæde, forhindringer, eller hvad der nu er i samtaleens centrum. Et rum, hvor den kirke, der modtager sparring, bliver klogere med det resultat, at vi får tænkt og handlet mere langsigtet og visionært, fordi vi bliver stillet gode og fokuserende spørgsmål, der bliver lyttet aktivt, tænkt med på "vores bane" og stillet relevante spørgsmål. Vi værner os således af med at tro, at de andre bare skulle tage og kopiere det, der går godt hos os. I stedet går vi ud fra, at en kirke bliver relevant kirke ved at tage afsæt i hver enkelt kirkes konkrete kontekst.

Citat:

... indskriver ligefrem netværksbehovet i Maslows behovspyramide. Homo Conexus er defineret af evnen til at netværke. (Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

5.c Når verden skrider ud af sine vante rammer

Fra konference til konference oplever vi, at de andre er med til at befrugte "min kirkes" tænkning, praksis, evne til at holde fokus og modet til at blive ved igennem gode sparringsmetoder. Vi bliver således hinandens "kirkekollegaer", der er med til at skabe et rum med højt til himlen og udsyn over havet. Et læringsrum, hvor vi ikke er presset af her og nu opgaver, men får lejlighed til at gå i dybden og bredden og tvinger hinanden til ikke altid at gøre det, der er lettest og velkendt. Vi gør det til en dyd, at gøre kirkens væren, former og tænkning uselvfyldelige. I udenlandsk litteratur tales der om, at "reimagine" og "reinvent" kirken. Vi sætter parentes om alt det, vi ofte kommer til at anse for at være kirkens naturlove. I stedet skaber vi et mulighedsrum, hvor der kan drømmes højt, og vi sammen frit kan genopfinde kirken. Med helikopterblik fostrer vi en selvrefleksiv tilgang, hvor vi nærer modet til at tænke kirke fra mange forskellige vinkler. Et helikopterblik, der gør det muligt at vove at sammenligne kirkens visioner med kirkens akutte fremtoning. Og vi ser det indlysende i, at kirken nødvendigvis må være i stadig bevægelse for ikke at stivne i fortid og museal fremtoning.

Nødvendigheden af bevægelse kender vi fra vores eget liv. Indimellem sker der skred, og vi kan konstatere, at der med eller imod vores vilje, ændres drastisk på vores liv, vores selvpfattelse og vores omverdensforståelse. Undrende opdager vi, at det, vi var overbevist om var evigt sandt og evigt stabilt, er i skred. Et sådan skred medfører ofte et tomrum og en usikkerhed, uanset om det sker i mit private liv eller i kirken. For hvordan skal vi så forstå kirken, verden, og os selv? Da er der ingen klare og hurtige svar. Eneste realistiske fremtidsvej findes i modet til tålmodigt at vente på, at en ny forståelse begynder at spire frem. Det er langt fra let eller behageligt at miste sin vante selvforståelse eller omverdensforståelse. Men stort set alle har prøvet det. Og vi ved, at det koster blod, sved og tårer at gå nye skridt i verden (og indimellem skridt, som vi ville være gået gennem ild og vand, for at undgå). Men vi kender til, at der er skilleveje, hvor man kan vælge at vende det

blinde øje til virkeligheden eller udholde virkelighedens usikkerhed og en gangart, der nærmere hedder at kravle end at gå.

Udvikling kræver mod. Det kræver mod at leve med virkelighedens usikkerhed, og det er langt lettere at leve, hvis vi skaber vores egen tilrettede udgave, hvor alt går op i en højere enhed, og skyklapperne udelukker alt det, der ikke passer ind i vores selvbestaltede glansbillede. Det kræver også mands- og kvindemod som kirke at leve med usikkerhed og forandrede vilkår og beredvilligt at eksperimentere. Og det kræver tid. Særligt for dem, der skal gå foran. De første kristne blev kaldt "det vandrende folk". Og sådan kan kirken til alle tider beskrives, som et vandrende folk. Hvorimod stilstand, sikkerhed og en illusion om at være nået sejrrig i mål, aldrig har været en mulig selvforståelse, for Guds vandrende folk, kirken.

I læringsnetværket er vi således sammen ude efter mange forskellige typer læring, også den transformerende læring, der ændrer vores forståelseskategorier og begrebsapparat, både når det angår os selv, kirken og verden.

Citater:

Men folkekirken er også en skrøbelig organisation, der ikke er god til at frugtbar gøre de kvaliteter, der udvikles lokalt, så de kommer alle til gode. Den er ikke god til at trække vidererækkende perspektiver ud af det, den ved og gør. Opsamling af såvel gode som dårlige erfaringer er ofte tilfældig og giver sjældent anledning til læring og videre udvikling. Kvaliteten bliver nemt betinget af de enkelte præster, ansatte og det lokale engagement. Derfor kan et sogn stortrives i en periode, men en tilfældig udskiftning af et menighedsråd eller en præst kan føre til, at det meste falder på jorden. (Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

95 % af vore gudstjenester forløber langt hen ad vejen efter det samme enslydende mønster, som i hvert fald delvis har ligget fast gennem århundreder. Denne form for gudstjenester var engang "for alle". Men i dag kan stadig færre mennesker forbinde noget med gudstjenesten. I de store byer er gudstjenesten i dag fremmed for 98% af vore medlemmer og for 99% af befolkningen... Den påstand, at 'vores gudstjeneste er for alle', må omsider afsløres som det, den er: nemlig som fromt selvbedrag. Påstanden er omtrent så seriøs, som når en slagter påstår, at også vegetarer er velkomne til at købe i hans butik. (Klaus Douglass)

...Ånden har haft en travl tid... Der er virkelig blevet pustet godt og grundigt til vaner og traditioner. ...Et møde finder sted mellem den bibelske historie og vores tid. Og det viser sig at noget nyt bliver til, en form for inkarnation. Evangeliet viser sig at være spillevende. Det lever i mellemrummet mellem os. ...Det går os til hjertet, det taler til vores følelser, og det udfordrer os. Det stiller spørgsmål ved vores måde at tænke og udtrykke kristendommen på. Og det udfordrer os til at sætte ord og handlinger på, hvad evangeliet betyder for os. Sådan puster Gud selv på os udefra i mødet med de andre og det, som er anderledes. (Peter Fischer-Møller)

Læring er således det arbejde, der sætter ny erfaring, som nysgerrigheden eller den containede frustration har skaffet i forbindelse med subjektets allerede organiserede erfaring. Negative capability er den evne, der skal bruges til at tåle ventetiden mellem konstateringen af det udspillede selv- og verdensbillede og det øjeblik, hvor et nyt og mere komplekst billede indfinder sig. Kreativitet er evnen til at skabe noget nyt ved at forbinde elementer i den ydre verden med det, man har lært og med fantasien. (Lars Qvortrup)

5.d Forskellighed som en ressource

Gud har skabt en verden fyldt af mangfoldighed. Forskellighed anser vi derfor som gudsvillet. Vi gør os konkrete erfaringer med mangfoldighedsperspektiver ved opmærksomt at få øje på, hvor mange forskellige perspektiver vi har på kirken, bare internt i netværket. Tænk, hvor mange perspektiver vi så kan finde, når vi vender det lyttende øre til resten af kirken, lokalsamfundet og vores samtid i det hele taget! Udgangspunktet er, at vi altid er på fortolkningsafstand til virkeligheden. Ingen kan en gang for alle give en objektiv beskrivelse af nutiden, mennesker af i dag, kirken eller kirkens udfordringer. Forskellighed i perspektiv, uenighed, interesseforskelle, forskelligt teologisk ståsted, er ikke noget, der skal fejes ind under gulvtæppet, eller konverteres til enighed eller overfladekonsensus. Forskellighed og uenighed er værdifulde og nødvendige kulhydrater i en forandringsproces, hvor vi ønsker at blive ved med at være en mangfoldig, troværdig og relevant kirke. En kirke, der er et fællesskab i radikal mangfoldighed. (Se kap. 7.e)

Citater:

Meningen opstår først, når der tales, og når de lyttende genfortæller, hvad de har hørt. Der er mange sandheder, da sandheden altid er kulturel, relationel og intentionel, den vil noget. (Lars Qvortrup)

...Skabe rum for flere stemmer, et rum, hvor nye ideer kan udvikles, og hvor skikke og sædvaner, der ikke længere kan begrundes, kan afvikles. Det er en ledelsesopgave at hjælpe medarbejderne til at komme i kontakt med relevante medarbejdere i andre dele af virksomheden og i andre organisationer med henblik på direkte kommunikation. (Lars Kolind)

5.e Arbejdsgruppen i arbejdstøjet derhjemme

I læringsnetværket bliver arbejdsgruppen inspireret til at gå hjem og være ledende kræfter i det lokale udviklingsarbejde. På hver konference udarbejder arbejdsgruppen en oversigt over det næste halve års lokale arbejdsproces. De øvrige arbejdsgrupper fungerer som sparringspartnere i denne proces. Disse sparringsrunder skaber en reflekterende og diskuterende kultur, der gør det klart for os alle, at der altid er forskellige perspektiver, forskellige veje at gå, både når der skal prioriteres, handles og tænkes.

Den enkelte kirke er ophavsmand til sin egen vision og handleplan. Det er således ikke et mål, at kirkerne i læringsnetværket skal blive enige om hverken vision, handling eller organisering. Kirkernes kontekst er forskellige, og det er derfor hensigtsmæssigt, at kirkerne er forskellige.

På hver konference er der forslag til metoder og redskaber, der kan arbejdes med det næste halve år. Arbejdsgruppen beslutter ud fra kirkens kontekst, hvad og hvordan der skal arbejdes derhjemme. De mange forskellige redskaber, metoder og erfaringer, arbejdsgruppen bærer med hjem fra konferencerne, har selvfølgelig ingen udløbsdato, og kan blive til glæde for kirkens arbejde langt udover den 3-årige periode. Derudover vil både arbejdsgruppens medlemmer og alle andre, der engagerer sig i udviklingsarbejdet derhjemme i sognet, have glæde af metoder, erfaringerne og netværket i mange andre livssammenhænge.

Arbejdsgruppen arbejder ikke som en stat i staten. Arbejdsgruppens ideer og planer vedtages i de relevante fora, som oftest i menighedsrådet. Arbejdsgruppen tilrettelægger arbejdet og sørger for at inddrage så mange som muligt i arbejdet med henblik på, at mennesker på tværs i kirken får fordybet medejerskabet til kirken. Målet er derfor ikke nødvendigvis at få planer hurtigt gennemført, men snarere at sikre, at kirkens fundament udbygges, så kirkens "skuldre" bliver bredere og mere mangefacetteret end i dag.

En primær opgave for arbejdsgruppen er at skabe fælles medejerskab til kirkens vision. Således påtager arbejdsgruppen sig at bidrage til det ledelsesarbejde, der er, og sørge for fælles retning og prioritering i kirkens tænkning og arbejde. Herved fremmes arbejds glæde og fordres samarbejde på kryds af tværs. Hvad enten man er menighed, medarbejder, menighedsrådsmedlem eller ansat skabes en kultur, hvor samtale og samtænkning på tværs er det selvfølgelig udgangspunkt.

Lokal Kirkeudviklings medarbejdere fungerer i netværket som facilitatorer, oplægsholdere og mentorer for kirkerne. Hver kirke får en mentor, som kan bidrage som sparringspartner såvel på konferencerne, telefonisk og elektronisk, og mentorer kan deltage i et enkelt møde i arbejdsgruppen lokalt, i den enkelte kirke, mellem konferencerne.

Citater:

Nye tiltag sættes ofte i gang af præsten eller sognemedhjælper, men følges sjældent op af en diskussion om nedprioritering af noget andet. Nye aktiviteter skal ikke bare udøves... Hvordan medvirker man til en refleksion over ydelserne, så kvaliteten kan højnes og så præsten ikke står alene om at vurdere kvaliteten og prioritere i opgaverne? ... Hvordan medvirker man til, at der opbygges en organisation om de andre opgaver end ritualproduktion – med menighedsrådenes accept og inddragelse af koalitioner, der rækker videre end til det lokale? (Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

Det autonome princip (hvor hver medarbejder definerer sit eget arbejde) kan også medvirke til en fragmenteret og usammenhængende organisation, hvor kvaliteten i ydelserne bliver tilfældig og ligefrem afhængig af medarbejdernes

forgodtbefindende. ...Ukoordineret, splittet, ja ligefrem selvmodsigende organisation, hvor ydelserne kan bevæge sig i alskens retninger. (Erling Andersen/Mogens Lindhardt)

Ledelse er:

sammen med andre at finde ud af,
hvor man skal hen
og at løse de problemer,
der er forbundet med at nå derhen. (Erik Johnsen)

6. Verdens og kirkens tilstand

6.a Nutidstro og folkekirke

Vi lever på mange måder i en postsekulær tid, hvor det ikke længere opfattes som fodsælende, gammeldags eller som tegn på menneskelig svaghed at være religiøs og tro på Gud. Tværtimod er tro nærmest blevet et buzzword, og tro er kommet på dagsordenen i alverdens forskellige sammenhænge: aftenskolen, ledelsesteorier, afspændingsprogrammer i folkeskolen, på oplevelsesrejser m.m.

Mange mennesker vil beskrive sig selv som troende mennesker. Dette gælder både blandt mennesker, der ikke er døbt, og blandt døbt, der sjældent går i kirke. Mange går på forhånd ud fra, at der ikke er noget at hente i kirkerne, på trosbanen. Samtidig er kirken for mange et skattet og uundværligt sted ved livets rituelle knudepunkter. Men når mennesker er søgende i forhold til tro, trospraksis og livsfortolkningssamtaler, går mange automatisk udenom folkekirken.

Atter andre går ud fra, at kirken fordrer en særlig kultur, en særlig alder, en særlig tøjstil, en særlig baggrund, etc. Folkekirke dufter for mange af forældet, måske endda forstenet institution, hvor et hierarkisk system har overvintret, og monolog og belæring stadig er i højsædet. Kirken anses nærmest for at være et parallelsamfund, en særlig "sekt", der trives med at leve, som om nutiden kunne udsættes på ubestemt tid. Disse forestillinger trives ganske glimrende, uanset om det svarer til den faktiske kirke, eller nærmere må siges at være fantasifostre set i lyset af den kirke, man kunne erfare, hvis man rent faktisk mødte den eksisterende kirke.

Uddannelsesniveaulet er højt i Danmark, og mennesker er vant til at være i dialog, være medinddraget og have medindflydelse. Mennesker er vant til at tage medansvar, uanset om det er i skolen, i foreninger eller på arbejdspladsen.

Citater:

Det er næppe nogen overdrivelse at sige, at mange søgende mennesker finder kirken overfladisk og snakkesalig. De forlader kirken, fordi den ikke har plads til deres religiøsitet. De længes efter troens dybde dimension. De savner stilheden, mysteriet, meditationen. De er ikke ude efter flere ord om Gud, bedre forklaringer og elegante formuleringer. De vil selv vandre ind i troens landskaber, sanse mysteriet og skue sammenhængene. (Notto Thelle)

Vi er skabt forskellige, altså må vi godt være forskellige... Man behøver ikke være intellektuel, have stabil økonomi, være veletableret og leve i en kernefamilie. Man behøver ikke sidde med et fromt udtryk på læberne og se ud som om, man allerede er i himlen. (Fredrik Modeus)

For it is in the experience of moving from one place to another, of cobbling together new identities out of the old ones, of negotiating multiple identities and logics that insight into where God is at work in a globalized culture will be found. The church as a pilgrim people is called to indwell those spaces of intersection and change, meeting people amid the flux of dislocation and identity seeking. This calling invites the church out of the closed, settled forms of community life into flexible, adaptive relational encounters. (Craig Van Gelder)

6.b Verdens tilstand

Hvordan ville du kort beskrive verden af i dag? Forståelsen af verden er medbestemmende for kirkens selvforståelse. I evangeliet hedder det, at vi skal være i verden, men ikke af verden. Vi skal altså vide os forpligtet på den helt konkrete livsverden, som er fælles for os alle som kirke. Det er der, det virkelige liv leves. På den anden side bliver det understreget for os, at vi ikke skal gå i et med tapetet. Vi skal være lys og salt i verden. Være profeter og som kirke udgøre et kontrastfællesskab.

I kirken er der en kedelig tradition for at se verdens gang som en stor forfaldshistorie. Alt for ofte kan vi høre kirken begræde, at verden ikke er, som den var engang. (Altså før den gik af lave for 2. gang, og alt efter temperament defineres dette 2. syndefald så.) Uanset om nutiden defineres som post-kristen, post-konstantinopelsk, post-moderne, sen-moderne, post-sekulært, risikosamfundet eller det hyperkomplekse samfund, forstås de givne termer negativt. Det tages for givet, at vores opgave som kirke er at genopfinde verden af i går, og forsøge at trække verden baglæns.

Men Gud tog bolig i et menneske. Og Gud tager fortsat bolig i verden til alle tider og i vidt forskellige kulturer. Måske vækker det tryghed og hjemstavnsfornemmelse at tænke tilbage til en før-moderne kristen enhedskultur. I evangeliet er det dog tydeligt, at Gud hverken er til hjemstavnsforening eller nostalgisk tilbageskuen. Den treenige Guds evangelium har transformerende kraft ind i enhver tid og ind i enhver kultur. Den treenige Gud er både fortid og nutid, men helt særligt fremtid. Han kommer os eskatologisk i møde fra fremtiden, som vi endnu ikke kender, forstår eller har kortlagt. Han kalder os ind i fremtiden. Jesus Kristus kalder sig ligefrem vejen, og han er gået forud for os, og kalder os frimodigt ind i den ukendte fremtid, der også er Guds tid.

Citater:

Kristendommen hidhørte ikke en helt ny kultur, men transformerede de kulturer der fandtes... kristendommen har ikke en kultur i sig selv, men kun sammen med og igennem den folkelige kultur på det aktuelle sted. (Niels Henrik Arendt)

... Builds a sense of community around a negative emotion rather than around shared positive faith in the promises of God. It reinforces the message that we cannot ever get where we want to go from where we are at the present moment. ... 21st century is as likely as the 20th century to be a Christian century ... most persons experience a mixture of modern and postmodern life.

Even if you want to retain this hyperbolic "post" language, each of these "post" images clearly focuses not on the future but on the past by engaging in negative definition of the present. I prefer a much more positive, hopeful, and challenging description of our situation: a "New Missional Era". (Patrick Kiefert)

Jeg er blevet klar over, at vi kristne ikke er kaldet til at leve i sikkerhed, men vi er blevet lovet, at Gud vil være med os, når vi er i fare, og der er ingen bedre steder at være end i Guds hænder. Måske er det det mest farlige sted for en kristen at være i sikkerhed og bekvemmelighed. (Shane Clairborne)

6.c Kravet om autencitet

Som mennesker i dag, tager vi for givet, at ingen ydre eller øvre instans har autoritet til at definere, hvordan et menneske skal tro, tænke eller leve. Vi fordrer af os selv og hinanden, at det enkelte menneske selv tager stilling, definerer sin tro og træffer sine valg. Det er hverken legitimt at tro, tænke eller leve ifølge forældres, religiøse autoriteters eller andres troslære, moral eller sædvaner. Den standende fordring er, at du på alle områder skal være et autentisk menneske, der kan gøre rede for det "ægte" i alle dine valg, relationer, tro, livsstil og personlige udvikling. Du skal "bare være helt dig selv".

7. Kirkens hvem, hvad, hvor

7.a Kirken, hvor alle er præster

I en evangelisk-luthersk kirke har alle døbte en central rolle. Ingen døbte er tilskuere, forbrugere, modtagere, umælende får, besøgende, gæster, eller hvad det ellers kunne hedde. Kirken udgøres ifølge Luther af alle døbte, og alle døbte er præster. Som præster har enhver både ret og pligt til at tænke med, leve med, praktisere

med, ja kort sagt, i gensidig forbundethed; at være kirke. I praksis er det dog sjældent denne lutherske tænkning, der præger kirken, hverken i teori eller praksis. Mange steder har vi fået indrettet en professionel kirke, hvor det er de ansatte, der 'kører kirken'. Hermed overbelaster vi de ansatte og underbelaster det almene præstedømme. Herved risikerer vi at glemme, hvad det vil sige at VÆRE kirke.

Hvis vi gensidigt misforstår rollefordelingen, så menigheden gøres til forbrugere, kritikere eller potentiel målgruppe for religiøse serviceydelser, går der skår i kirkens væsen. Desuden er vi vant til at være kritiske forbrugere og borgere med rettigheder. Vi er vant til at google og sammenligne vareudbud og vurdere, hvor vi får bedst kvalitet, service, spænding eller hvad det nu måtte være for parametre, vi måler med. Kirken står således i fare for, at blive en serviceinstitution på linje med biblioteket, 7-Eleven og borgerservice, med bryllup, barkedåb og babysalmesang på hylderne.

Citater:

Måske kunne vi blive bedre til at være menighed, hvis vi gebærdede os lidt anderledes i gudstjenesten. Vi kunne fx gøre det til en vane at stå op, når vi synger... Vi kunne også lægge større vægt på deltagelse, lade en fra menigheden læse nogle af teksterne, og nogle fra menigheden kunne bede kirkebønnen, evt. som vekselbøn med præsten, så det kan høres, at det er vores fælles bøn. Jo mere vi gør gudstjenesten til en fælles handling, desto mere naturligt er det også at have kroppen mere med i det hele taget. Ikke blot skiftevis at sidde og stå, men lade kropsholdningen afspejle, at vi har antennerne ude, eller bøje hovedet og tage imod velsignende ord og tilegne os dem ved at slå korsets tegn.
(Inge Lise Pedersen)

Alle kristne tilhører sandelig den gejstlige stand, og der er ikke anden forskel imellem dem end den, der ligger i embedet, som Paulus siger i 1.kor.12, at vi alle er et legeme, og dog har hvert lem sin egen gerning, hvormed det tjener de andre. Det skyldes alt sammen, at vi har én dåb, ét evangelium, én tro og i lige grad er kristne. Thi dåben, evangeliet, troen, de alene skaber et åndeligt og kristent folk ... Følgelig bliver vi alle ved dåben indviet til præster, som Sankt Peter siger i 1. Pet.2: I er et kongeligt præsteskab og en præstelig kongeslægt ... Thi hvad der er krøbet ud af dåben, kan rose sig af allerede at være indviet til præst, biskop og pave, selv om det ikke sømmer sig for enhver at udøve sådan et embede.
(Martin Luther)

Der er grænser for, hvor langt professionaliseringen af gudstjenestelivet bør gå. Menigheden må aldrig reduceres til tilskuere. Omfanget af kirkebetjeningens deltagelse i gudstjenesten er derfor ikke alene et økonomisk, men tillige et kirkeligt spørgsmål, og menighedsmedlemmernes udførelse af visse gudstjenestelige funktioner anskueliggør på en enkel måde menighedens ansvar for gudstjenesten. (Betænkning 1491, Kirkeministeriet)

7.b Sand kirke?

Luther siger, at kirken finder vi der, hvor:

- troen forkyndes, bekendes og efterleves
- sakramenterne forvaltes og bruges
- nøgлемagten bruges og lovsangen lyder.

Der findes Gudsfolket, den sande kirke, som bliver en og hellig ved Guds nåde, og som kendes på sit kors. Korset er den livsstil, der er en konsekvens af Guds folks ligedannelse med Kristus. Luther opregner yderligere syv kendetegn på sand kirke; det er en kirke, der i indsats for ret og fred og menneskelig værdighed gør Guds vilje og ikke bekæmper eller tildækker den retfærdiggørelsens og helliggørelsens virkelighed, den lever af.

Citater:

Kirken den er et gammelt hus, bygget af levende stene. (N.F.S. Grundtvig)

How is it possible that the gospel should be credible, that people should come to believe that the power which has the last word in human affairs is represented by a man hanging on a cross? I am suggesting that the only answer, the only hermeneutic of the gospel, is a congregation of men and women who believe it and live by it. (Leslie Newbigin)

Mission outpost: communities called, gathered, and sent in God's mission... They found themselves caught up into God's movement and life. They did not imagine mission as some thing or somewhere other than their primal activity as a

called, gathered, centered, and sent people of God. This is the core characteristic of a missional church: being, not just doing, mission.

...being the church in, with, and under the friends, neighbors, coworkers, and strangers of people's everyday lives. As a result, the church did not have "a mission" apart from its very identity because being church was being missional. (Patrick Kiefert)

7.c Kirke light?

Op gennem kirkens historie har der gang på gang været diskussion af, hvad og hvem der egentlig er sand kirke. Mennesker har fået religiøse samvittigheds kvaler, når de blev i tvivl om præstens tro eller livsførelse. "Virkede" den nadver og dåb han forrettede, hvis hans tro ikke var sand? Eller hvad hvis omvendt nogle gik til nadver uden at angre oprigtigt, eller nogle bar børn til dåb uden at tro? Burde der så ikke indføres forbehold i tilsigelsen af syndernes forladelse eller i dåbstiltalen? Dette har ført til kirkesyn og tendenser, hvor den virkelige kirke er afgrænset til de mennesker, der har en personlig tro. Et sådan kirkesyn medfører, at ikke alle der er døbt, hører til den sande kirke.

Citater:

Gud har givet os sit ord gennem skurke og gudløse mennesker. (Martin Luther)

Du skal heller ikke bekymre dig om, hvor hellig manden er, som rækker dig det, eller om han har haft to hustruer. Sakramentet er ikke hans, som rækker dig det, men hans, som det bliver rakt til. Hvor du ser dette sakramente uddelt i dets rette brug, skal du med sikkerhed vide, at det er Guds folk. Thi som ovenfor sagt om ordet, at hvor Guds ord er, må kirken være, således gælder det også, at hvor dåben og sakramentet er, må Guds folk være og omvendt. Thi disse lægedommens goder har, giver, øver, bruger, bekender ingen uden Guds folk, selv om der også er nogle falske og vantro kristne hemmeligt imellem. (Martin Luther)

7.d Kirken - fællesskabet af alle døbt

Alle ønsker sig selvfølgelig en præst, der selv tror på evangeliet, og mennesker i kirken, der tager sakramenter og kirkelige handlinger seriøst. Alligevel har mange i løbet af kirkehistorien ment, at det er en glidebane at tænke, at vi som mennesker skal tage temperatur på hinandens tro eller fælde dom over hinandens livsførelse. Luther understreger, at dåben indfælder et menneske i kirken. Alle døbt, det er både de mennesker, der går i kirke søndag efter søndag, mennesker, der gerne går i kirke til jul, konfirmander, der fylder kirken med teenagehormoner og glæde, og alle mulige andre kategorier af døbt mennesker, vi måtte opfinde, alle vi døbt jordkloden rundt, er tilsammen kirken.

Mange har givet navne til forskellige kategorier af kristne; kernemenighed, kirkekristne, firehjuls kristne, fejringskristne, den fjerne menighed, vanekristne, baggrundskristne, fusionskristne, personligt troende og søgende. Men selv om der er forståelses aspekter at hente i hver eneste betegnelse, bygger de alle på menneskets troshabitue eller graden af regelmæssighed i kirkegang. For det første er virkelighedens verden ofte langt mindre statisk, da vi som mennesker i forskellige livssituationer har forskellig opkobling til kirken som institution. For det andet må vi stædigt fastholde, at kirken defineres med Gud som det absolutte subjekt, og ikke på baggrund af menneskers troshabitue. Gud tilsiger sin nåde til os mennesker, og herved indsætter han os betingelsesløst i det mærkelige fællesskab, der hedder kirke. Derfor går det aldrig an, at vi begynder at gradbøje kirke, og opstille kategorier, hvor vi mener, at kunne afgøre, hvem blandt de døbt, der hører til den rigtige kirke eller er mest centralt placeret i kirken. Dette medfører da, at de der indsættes i kirkelige embeder, de er rette forvaltere af sakramenterne, uagtet deres såre menneskelighed. For sakramenterne baserer sig ikke på præstens tro, men på Guds ord.

Citater:

En menighed er ikke en gruppe særligt fromme eller særligt enige, og den står og falder ikke med min oplevelse af fællesskabet, af hvor meget jeg føler ved det eller for det, men kan mere nøgternt bestemmes som os, der er samlet til gudstjeneste. Vidt forskellige, fælles om at være delagtige i noget og fælles om at være med-lemmer med de andre døbt og at tage med-ansvar for, at evangeliet fortsat bliver forkyndt, der hvor vi er sat. (Inge Lise Pedersen)

Dybest handler det naturligvis om menneskesyn. Søgeren og bekenderen er ikke forskellige personer. I søgerens hjerte findes bekendelsens frø. I bekenderens hjerte bør spørgsmålenes iver... I et gudstjenestefejrende fællesskab er vi altså mennesker, som søger Gud – og vi er stolte af det! At tale om en almindelig menighed i den svenske kirke på denne måde gør menighedens fællesskab vidtåbent for andre som også søger samtidig med at definitionen rammer det allervigtigste, nerven i vores egen gudsrelation, anledningen til at vi er til gudstjeneste.... på samme tid er dybt trofaste mod vor bekendelse til Jesus Kristus og vidtåbne for mennesker som – ligesom vi selv – søger Gud. (Fredrik Modeus)

Når jeg sidder på kirkebænken, føler jeg en slags personlig afvikling, fordi jeg ikke sidder her i min egenskab af psykologisk individ, men slet og ret som et menneske, der lever på nøjagtig samme vilkår som enhver anden, om end vore liv og skæbner er forskellige. (Søren Ulrik Thomsen)

7.e Kirken - et fællesskab i radikal mangfoldighed

Mange har påpeget, at mennesker af i dag er på jagt efter relationer. Derimod vil de fleste mennesker nødtigt være bundet af noget fællesskab. Kirke er per definition fællesskab. Fællesskab er konstitutivt for Guds væren og for Guds væsen. Den treenige Gud er relation mellem Gud Fader, Søn og Helligånd. Og evangeliet er fyldt af billeder, der viser, at det at blive døbt, er at blive indføjet i fællesskab med Gud og alle andre døbte. Kirken er Jesu Kristi legeme, gudsfolket, træet og grenene. Kirken bliver til ved Guds ord (creatura verbi), og alle er fælles om at være modtagere af Guds nåde. At være et kristent menneske er basalt set et fællesskabsanliggende. At blive døbt er at blive podet ind, som gren på en stamme, som er Jesus Kristus. Ét træ, mange grene. Ét legeme, mange lemmer. Billederne står i kø. Spørgsmålet er så, om de vækker positive eller negative associationer hos os.

Positive fordi vi associerer til erfaringer af samhørighed og gensidig kærmen sig om hinanden. Positive associationer fordi det klinger af fællesskaber vi kender til omkring fælles engagement og interesser i skole, politik, sport eller noget helt fjerde.

Eller mere blandede associationer, fordi jeg gerne vil fællesskab, men oplever at de blivende fællesskaber har trange kår og kræver hårdt arbejde, pga. at hverken kirken, arbejdslivet eller familielivet er, som det var i de gode gamle dage. Så fællesskab ligger på en knivsæg og tenderer til at blive endnu et krav, en fordring, et smukt ideal, der rimer forholdsvis dårligt på det liv, jeg kender i almindelighed eller i kirken.

I tidens løb har vi ofte individualiseret det at være et døbt menneske, så det primært var et forhold mellem det enkelte menneske og Gud. Men det at være et døbt menneske er ikke et tosømheds forhold med den treenige Gud. At være døbt, er at være indfældet i fællesskab. Uanset om det vækker positive eller negative associationer eller balancerer på en knivsæg. Fællesskabet er ikke noget, der først skal skabes eller etableres. Det kristne fællesskab er ikke defineret af en særlig følelsesrelation mellem mennesker, eller af enhed hvad angår sprog, kultur, trostilgang, interessefællesskab eller noget som helst andet. Kirkens fællesskab udgør ikke nogen form for menneskelig enhed, tværtimod, det er et fællesskab i radikal forskellighed og mangfoldighed.

Derfor bør vi være på vagt, hvis kirken tager form af et sammenrend af mennesker, der ligner hinanden. Mange fællesskaber af i dag baserer sig på, at mennesker ligner hinanden, og idealet er ofte gensidig sympati, tæthed, varme, harmoni, glæde og forventninger om konsensus som både erfaring og ideal.

Det kristne fællesskab er anderledes. Det er Jesus Kristus, der indstifter det kristne fællesskab, ved at invitere enhver han møder til at lade sig indfælde i Guds nåde. Ved dåben iklædes vi Jesus Kristus, og han er den der konstituerer det kristne fællesskab. Et fællesskab, der hvad mennesker angår, stritter i alverdens retninger. Her er bønder og børsmæglere, her er intellektuelle og analfabeter, her er byens spidser og outsiders, her er ludere og spindoktorer, her er personligt omvendte og troende, der elsker at provokere og gå over enhver tænkelig grænse.

Fællesskabet i Jesus Kristus er et fællesskab, der på tværs af alverdens markante menneskelige forskelle og interesse modsætninger gør det tydeligt for os, at vi er hinandens medmennesker. Mennesker, med Guds billedet præget i vore hjerter. Mennesker der vokser i gudbilledlighed, når vi ved os forpligtet på hinanden fra nord til syd, fra øverst til nederst i samfundet. Et fællesskab, hvis karakteristika er yderst utraditionelle, nemlig altid at være åbent og inviterende, altid at være på vej til at krydse fællesskabets egne grænser. Et fællesskab, der aldrig lukker øjnene for dem, der er udenfor dette fællesskab, men bruger fællesskabets dynamik og ressourcer på at øse af den kilde til liv, som er Jesus Kristus. Når der skal tales, øses vand op og kæmpes for social udsattes vilkår.

Citater:

Modern communities maintain a facade of unity and harmony by eliminating the strange and cultivating the familiar, by suppressing dissimilarity and emphasizing agreement. The traumatic and tragic events of human life are glossed over, ignored, or explained away. Those who are strange – other than we are – are either excluded or quickly made like us. People with whom we cannot achieve intimacy, or with whom we do not want to be intimate, are squeezed out. (Ingrace Dietterich)

Det, som holder fællesskabet sammen, er ikke, at vi er ligesindede, har en fælles interesse eller har fri adgang til hinandens indre, men at vi sammen får del i tegnet på Guds nåde. Sekten eller foreningskirken vender hovedsagelig sine relationer indad i gruppen, mens ”de som samles” har relationer både indad og udad. ... Det er den offentlige gudstjeneste og ikke foreningsmødet eller fællesskabsrammen eller det formelle medlemskab, som er fællesskabets hjerte. Hver søndag må gudstjenesten sprænge sine grænser og gøre sit centrum, Kristus, tydeligt, åbent og offentligt. Den Kristus, som står i centrum, stod altid på de udenforståendes side, og derfor er menneskets grundlæggende følelse af at være fremmed et udgangspunkt for enhver gudstjeneste. Den fortrolighed og ejerskabsfølelse, som menigheden skaber, må hele tiden brydes af den uforståenhed og tvivl, som ikke kun er ”de andres”, men også ”vores” virkelighed. (Martin Modeus)

En aften ved et møde i konsortiet i Greifswald sagde en af deltagerne, lederen af den sorte reformerte kirke i Sydafrika, Pieter Grove hen for sig: ”For 20 år siden ville jeg ikke have troet det, hvis nogen fortalte mig, at jeg skulle komme til at sidde sammen med alle jer hvide her i aften.” Undskyldende svarede en anden deltager Coenie Burger, der er leder af den hvide reformerte kirke i Sydafrika: ”Jeg havde nok heller ikke troet det. Men vi læste meget alvorligt i Bibelen for at finde den rette vej i forhold til apartheid”. ”Det gjorde vi sandelig også”, kom det fra Pieter Grove. Efter en kort stilhed sagde de to næsten som med en røst: ”Men vi læste aldrig i Bibelen sammen. Det var den store fejl, vi gjorde. Det må være et minimumskrav til kristne, at vi læser Bibelen sammen for at lytte omhyggeligt til, hvad de andre – især dem, der står os fjernest – hører, når Bibelen læses.” (Gengivet af Mogens Mogens)

7.f Kirken - de hellige?

Hellig, qados, er alt efter stædet et skældsord eller en hædersbetegnelse. I bibelsk terminologi er hellig et plusord. Israel er det udvalgte folk, med en særlig opgave og en særlig rolle at spille i historien. Qahal, udvalgt. Menigheden er det nutidige gudsfolk, der samles for at modtage Guds nåde. Kirken er et nådebåret folk, der næres ved kontinuerligt at modtage Guds nåde. Kirken er hellig, ikke fordi vi menneskeligt set er anderledes end alle andre. Kirken er hellig, når Gud selv handler igennem kirken. Men i modsætning til en sekt, sprænger evangeliet igen og igen enhver grænse, selv de grænser vi har det med at opfinde.

Citater:

Et tydeligt centrum må kombineres med åben generøsitet. Det er kun, når centrum er tydeligt, at det grænsesættende for alvor bliver uvigtigt. (Fredrik Modeus)

7.g Hvad er kirkens bestemmelse?

I mange århundreder har kirken været vant til, at alle var kristne. Også i Danmark. Vi fik kristendommen ind med modermælken. I skolen, i salmerne, ved barnedåb, konfirmation, bryllup og begravelse, og man kunne fortsætte opremsningen. Det har været så selvfølgerligt, at det egentlig ikke var noget, man behøvede at tale om. Det var en fælles grundforudsætning for enhver dansker. I en kristen enhedskultur var alle på forhånd en del af kirken, medmindre man var meget anderledes (læs: katolik, medlem af Jehovas vidner, eller boede i fristaden Fredericia).

Indimellem har vi i kirken brugt uanet energi på at gå op i interne anliggender; Hvordan skal der spilles, synges, prædikes, holdes gudstjenester og sognearrangementer? Alt sammen kan være uhyre væsentligt. Men i grunden ikke afgørende for en kirke. For der kan synges og prædikes på et utal af glimrende måder. Ved at fokusere på alt det, vi gør, risikerer vi, at reducere kirken til et aktivitetscenter. Så bliver parametrene derefter; hvor sjovt det er, hvor hyggeligt det er, hvor mange der kommer, hvor imødekommende præsten virker, eller hvor meget nyt vi kan finde på. Men kirkens bestemmelse er hverken hygge, aktiviteter, intensive oplevelser, at så mange som muligt går i kirke eller en særlig kristen subkultur.

Den kristne enhedskultur er ikke længere en fælles referensramme. Mennesker af i dag har vidt forskellig baggrund, erfaring, perspektiv og ønsker, når det handler om tro. Kristentro har ikke længere monopolagtig status i Danmark. Det fordrer en helt anderledes udadvendt og kommunikerende kirke.

Kirken er i sit væsen trinitarisk. Bestemt og sendt af Gud Fader, Søn og Helligånd til hele verden. Vi bekender, at Helligånden fortsat virker i verden i dag. Derfor må kirken for at være sand, apostolsk kirke, fortsat være optaget af opmærksomt og nysgerrigt at lade Helligånden være kirkens subjekt. Kun ved at være optaget af Helligåndens virke i dag, kan kirken fortsat være en del af Guds sendelse til verden. Alene ved til stadighed at være engageret vendt mod Gud og vendt mod verden, kan kirken leve op til sit kald, som Guds levende kirke, sendt til verden.

I Lokal Kirkeudvikling vil vi følge det natkirkepræst Signe M. Berg kalder himmeloven: "Gud findes. Gud vil dig noget. (Gud vil noget med kirken. Redaktørens tilføjelse) Du skal prøve at lytte til Gud, selvom det måske virker mærkeligt, eller du ikke nødvendigvis er enig i det, Gud siger". Om formålet med at følge himmeloven lyder det: "...Nærer din kristne praksis ikke kærligheden og troen er den ikke kristen åndelig praksis. Formålet er at komme til at se Guds nærvær i alt. Hvis du troede, du med denne himmelrejse var på vej ud i stratosfæren, kommer virkeligheden hurtigt og vækker dig brat. Tyngdekraften virker stadig, og hvis du følger efter Jesus, så går han på jorden. At gå med Gud fører dig ikke opad, ikke engang nedad, men bare lige ud af landevejen. Alt er, som det plejer. Og så alligevel. Gud har sat sig på virkeligheden og gør noget med den. Sådan som nylagt sne gør det om vinteren. Alt er som før, og alligevel er alt forandret og anderledes. Når Gud nu VIRKELIG findes."

En har sagt, at hvis Gud en dag trak sin Helligånd tilbage fra kirken, så ville 99 % af kirkens aktiviteter fortsætte uændret. En sand kirke klarer ikke sig selv, uagtet at den så måtte have en myndig menighed, dygtige ansatte og et hamrende godt menighedsråd. Kirkens bestemmelse er at stille sig til rådighed for den treenige Guds sendelse, i lytten og modtagelighed og villighed til at følge Guds uransaglige veje som kernekompetencer.

De første kristne blev kaldt "dem på vejen". Kirken er et vandrende folk. Et folk, der er vævet ind i hverdagsliv og almenmenneskelige anliggender i dag. Kirken er ikke først og fremmest en institution, et sted. Kirken er et besynderligt fællesskab, bestående af helt almindelige mennesker. Kirken er ikke karakteriseret af særligt fromme mennesker, særligt principfaste mennesker, særligt åndeligt optagede mennesker, eller mennesker med en særlig kirkelig baggrund. Kirken består af radikalt forskellige mennesker, der kan være præcis så forskellige, som der nu engang findes forskellige mennesker jordkloden rundt. Det, der knytter kirkens døbte sammen, er Jesus Kristus. Helligånden sender dette sære og radikalt mangfoldige fællesskab af sted i Jesu Kristi fodspor. Kirken er i sin essens altid på vej ud i verden for at leve engageret i gensidig afhængighed sammen med alle andre mennesker.

Kirken er ikke per automatik kirke, fordi der synges mange salmer, bedes inderlige bønner eller er tilbud om aktiviteter, hvor vi siger Gud og Jesus tit og ofte. Kirken bliver kirke, når vi vover at leve i dynamisk vekselvirkning mellem det at blive mødt af evangeliet og det at blive sendt ud i verden som Guds sendebud. Som Jesu Kristi ganske menneskelige disciple af i dag.

Indimellem lykkes det til fulde, og kirken blomster og lever op til sin bestemmelse; at være lys og salt i verden. Da bliver vi ved Helligånden til kirke, når vi indfældes i Guds sendelse til verden.

Andre gange overrasker Gud os, og retningen er stik modsat. Når vi som kirke har mistet vores kraft og orientering. Når vi er blevet selvoptagne og tror, at Gud har sendt kirken, for at den skal lukke sig om sig selv og leve, som om kirken i sig selv er et reservat for en særlig gruppe. Når vi tror, at kirken er et helle, hvor vi kan være befriet for det kaotiske nutidsliv og leve i en tidslomme, et særligt kristent reservat. Da kan det ske, at Gud møder os med evangeliet fra uventet kant. Det oplevede disciplene gang på gang. Selv om de satsede hele deres liv på at følge Jesus Kristus, blev de igen og igen optaget af at sætte grænser, i deres iver for at Gudsriget måtte vokse og tage til i styrke. Men da blev de mødt af Guds nådes radikalitet, i små børn der blev løftet op i Jesu favn, af en kvinde der ikke blev udstødt og sådan kunne man blive ved. Kirkens vilkår er som disciplenes. Også vi får øjnene op for Guds nåde af uransaglige veje, der heldigvis kommer os i møde, så også vi får lov at blive mødt af Guds nåde fra uventede kanter.

Kirken består af ganske almindelige mennesker, der er sig bevidst at leve af Guds ufattelige nåde. Kirkens uomgængelige bestemmelse er at være Guds sendebud. Deri består kirkens bestemmelse. Formerne kan derimod variere i det uendelige. Kun vores fantasi og lydhørhed sætter grænser. At være Guds sendebud er fællesskabets bestemmelse i kirken. At tage vare på at Guds nåde rækkes videre i alverdens former. Når der skal lindres nød, når der skal deles sorg, når der skal knækkes samfundsnødder, når der skal forkyndes med ord, når samtale dialog skal blomstre, når kristne former for bøn, samtale og trospraksis skal finde former i dag, og deles med andre.

Vi er en broget flok. Os kristne. Kirken. Og derved ligner vi disciplene og de første kristne. Men Gud bruger ganske almindelige og vidt forskellige mennesker som os. Vi skal være lys og salt i verden. Det er kirkens bestemmelse. Vi er sendt for at bringe bud om Gudsriget, men vi har det ikke med i rygsækken, og vi må aldrig bilde os ind, at det at være kirke er at være det fuldt udfoldede Gudsrige. Vi lever som alle andre i spændingen mellem allerede og endnu-ikke.

Citat:

Der fortælles om en afrikansk kvinde, at hun altid bar rundt på en bibel. Naboerne sagde: "Der er så mange andre bøger du kan læse, hvorfor bærer du altid rundt på din bibel?". Og hun knælede og holdt Bibelen højt over sit hoved og sagde: "Ja, selvfølgelig er der mange bøger, jeg kan læse. Men der er kun en, som læser mig. ... Bedst som jeg er i gang med at diskutere, hvordan det ene og det andet nu hænger sammen i Bibelen, så sker det pludselig, at der står en bag historierne og ser på mig og taler til mig og rækker hånden ud mod mig. Ham, som jeg var ved at undersøge, han står selv og ser på mig. Og jeg står overfor den levende Gud, og livet spirer og gror...." (Hans Ruedi Weber)

Der er noget foruroligende ved Mesteren. Den frihed, han taler om, fører ind i verden. Den binder os til andre. Der er så meget, der går på tværs af vore instinkter og drømme. Vi længes efter helhed, som giver harmoni. Vi drømmer os bort fra smerten og spændingerne, forsøger at undgå vanskelighederne. Men han udfordrer vore instinkter, appellerer til noget mere helt, noget endnu mere sandt, der udspringer af vores inderste menneskelighed. For det er hele virkeligheden der rummes i gudsforholdet. (Notto Thelle)

De første kristne kaldte det, som Jesus havde åbnet for dem, for "vejen", og de kaldte sig selv: "vi, der er på vej". Sådan er det stadig. Vi er som kristne ikke i mål, vi er fortsat på vej. Og når vi undervejs deler liv med hinanden, når vi samtaler, samarbejder og videreudvikler vores kultur, så åbner der sig samtidig nye indsigter i den tro, som bærer os, og som vi bærer med os. (Peter Fischer-Møller)

7.h Kirken, der lytter og ser

Som Jesus kun gav brød til de sultne og lignelser til den, der gik og grublede, skal kirken naturligvis være optaget af de mennesker og det område, hvor kirken skal være kirke. Det kræver mod at være kirke. Modet til at lytte efter, hvad det er for spørgsmål der stilles, hvad det er for anliggender, der optager mennesker, for at evangeliets lys kan skinne ind i den konkrete kontekst og ikke ind i et fortidigt univers. At være tro mod evangeliet og kirkens sendelse til verden fordrer en kirke, der tør være i bevægelse og vandre ad de nye veje, der ustandseligt viser sig i en verden i kontinuerlig bevægelse.

En statisk kirke bilder sig derimod ind, at troskab handler om at stå fast, ikke at lade sig rokke en tøddel og for alt i verden at lade alt blive, som det var i går og allerhelst på Jesu tid. Men herved bliver kirken en parodi på Guds kirke, når den mest adskiller sig fra andre sammenhænge, ved at være 20, 50 eller 100 år forskudt i forhold til sin samtid. Et sådant kirkesyn er både nostalgisk og retrospektivt i sin forståelse af troskab.

I stedet skal vi opøve os i kunsten "kreativ troskab". En dynamisk kirkeforståelse, hvor troskab handler om altid at ville lade evangeliet tale ind i den konkrete sammenhæng, den aktuelle kultur og de til enhver tid pågående udfordringer i samfundet. Et kirkesyn, der ikke bilder sig ind at troskab handler om at opretholde institutionen Kirke uændret eller at bevare de nedarvede traditioner, men ser troskab som et krav til, altid at være tro mod kaldelsen til at være kirke sendt af Gud til verden. Dette fordrer en evig lytten, hvor forandring ikke i sig selv er positiv eller negativ, men bedømmes på om forandring er påkrævet for til stadighed at være i stand til at forkynde evangeliet for hele verden. Hvor den forandring er en absolut fordring til kirken, som er nødvendig for, at kirken stadigvæk må leve op til sin bestemmelse, som Guds vandrede folk.

Citater:

Apostolicitet hører hele kirken til, og 'vita apostolica' ytrer sig ikke som kopiering af den antikke kulturverdens første kirke, men som den bekendelse, tjeneste og mission, hvormed kristne menigheder tilkendegiver, at de ligesom de første apostle og de allerførste menigheder ved sig forpligtet på den Korsfæstedes og Opstandnes nærvær i eget liv og egen historie. (Anne Marie Aagaard)

Before leaping into action churches are encouraged to develop the tools to "listen for mission". This involves developing an attitude where you learn to "multi-listen" – to God, to society, to your community, to your church, so that you can find out what God is doing and know how best to join in. (Fresh Expressions)

Menneskets højeste ønske er ikke uafhængighed, men at dele. Et grundvilkår, der hører sammen med menneskets væsen som skabt i Guds billede...Tro er at tage del i Jesu væren og være til for andre, som Jesus Kristus er det. (Desmond Tutu)

...To-be is to belong to community. We are defined by our relationships. Ecclesiology – and mission – involves partaking in a shared, interdependent, common life as the body of Christ in which difference is not cause for division. Relational Trinitarian theology gives us a vision of God as a dynamic community of mutuality, openness, difference, and love that makes space for others to participate...the image of the Trinity; 'Imago Trinitas'. (Craig Van Gelder)

The communion of the persons of the Trinity is not to be understood as closed in on itself, but rather open in an outgoing movement of generosity. Creation and redemption are the overflow of God's triune life....the mission of God as creator, through Christ, in the Spirit, is to bring into being, sustain and perfect the whole creation....The mission of God as redeemer, through Christ, in the Spirit, is to restore and reconcile the fallen creation...The mission of the Church is the gift of participation through the Holy Spirit in the Son's mission from the Father to the world. (Archbishops' Council 2004)

7.i Hvorfor ikke bare droppe kirken?

Der er strømninger i ind- og udland, der plæderer for at den etablerede institutionelle kirke er en hindring for evangeliet. En sådan tænkning medfører, at det både er uhensigtsmæssigt og i grunden også uevangelisk at forsøge at "lappe på" folkekirken. Oprindeligt var det udgangspunktet i "Fresh Expressions"-bevægelsen. Ofte er dette forbundet med en tænkning, hvor institution, struktur og tradition per definition er af det onde og bør nedbrydes, nedrives eller i det mindste forlades. I stedet skal der "begyndes på en frisk", "bygges kirke med forlæg i apostlenes tid", "med Helligånden som kilde". Helligånden bliver her identificeret med det karismatiske/åndsbårne, det følelsesfulde, det ikke-etablerede, det ikke-hierarkiske, kirken uden organisation og struktur.

Lokal Kirkeudvikling bygger på en forståelse af Den Danske Folkekirke, som en del af en gudsvillet kirke. En forståelse, der ikke påstår, at intet må, kan eller bør forandres i kirken. Vi ser Den Danske Folkekirke som en levedygtig og et ressourcefyldt sted, der til stadighed har bestræbt sig på at være sand kirke. Uagtet vore mange relevante ønsker om fortsat forandring, udvikling og fornyelse i kirken er der altså en grundtone af, at den faktiske og etablerede kirke er et rigtigt godt udgangspunkt, når vi også i fremtiden ønsker at være en del af Guds kirke på jorden. Enhver fornyelse og forandring bygger på og er en fortolkning af den tradition, vi har fået overleveret og bygger på, også i dag.

Lokal Kirkeudvikling har taget tanken om "mixed economy" til sig. En tanke, hvor nye ikke-institutionelle former for kirke og den "gamle" etablerede kirke ser sig selv forbundet og forpligtet på hinanden, som del af den ene kirke.

Citater:

Jeg hørte engang en præst sige: Kirken er ligesom Noas ark. Den stinker, men hvis du bevæger dig væk fra den, vil du drukne. Vi er kirken. Hvis den var fuldkommen, ville vi ødelægge den, så snart vi sluttede os til den. Derfor skal vi vise nåde, selv mod de kristne og de præster, som giver os myrekryb eller får os til at falde i søvn. De har trods alt givet os nok af sandheden til, at vi har kunnet vakle hen til Gud og til fællesskabet. En god ven sagde for nylig, at vi måske skulle forholde os til kirken som til en dårligt fungerende forælder. Vi ærer og underkaster os og elsker hende. Men vi giver hende ikke lov til at ødelægge dem, vi elsker, med hendes dysfunktionelle liv. Vi erkender, at både vores gode sider og dårlige sider ikke kan adskilles fra hendes. (Shane Clairborne)

Bestående kirkekonstruktion passer hverken ind i den postmoderne kultur eller ind i NT. Derfor skal den rives ned. KIF (Kirker i Forandring, en oversættelse af "Emerging Churches") vil ikke nøjes med at fylde revnerne i den gamle bygning ud eller male den i nye farver og indrette den på en ny måde. Fundamentet er det samme, men det skal ryddes helt, før man kan begynde at bygge noget, der er uafhængigt af de gamle konstruktioner. Så kan man altid genbruge noget af det gamle tømmer, for at blive i bygningsmetaforen...nedrivningsprojekt, et genopbygningsprojekt og en samtale om, hvordan tegningerne over den nye bygning skal se ud. (Paul Nyborg)

Bange for at kirken fortsætter med at tro, at den lever, mens den langsomt dør. Dør kirken i Vesten så langsomt, at den tror, den lever? (Knud Jørgensen)

7.j Kirken - fyldt af tro

Luther smed meget vranglære på porten. Ud røg gerningsretfærdighed, enhver mellemmand mellem Gud og mennesket, magisk sakramentalisme, særlige ordninger for præster og munke og meget andet.

Til gengæld var det en selvfølge for ham, at kristne fortsat levede i og af nedarvet trospraksis både i gudstjenesten og derhjemme. For et kristent menneskes åndedrag er bøn og bibellæsning. Som døbt er dåben en gave, vi som mennesker kan vokse i og blive mere og mere indføjede i, ved daglig praksis. Luther understregede, at menighedsliv er fællesskabsliv, og alle har lige adgang til Gud, og alle har fælles ansvar for menighedslivet, både når det angår forkyndelse, vidnesbyrd, kristen praksis og diakoni. Det handler alt sammen om at tage del i Guds sendelse til verden. Lex orandi, lex credendi (som vi beder, tror vi).

På netværkskonferencerne er der oaser af tid, hvor vi sammen nysgerrigt vil lytte til evangeliet og hinanden. For en kirke er selvfølgelig rodfæstet i tillid til, at Gud både var, er og bliver. Guds modus er datid, men ligefuldt nutid og fremtid. Vi tror, at vi som kirke grundlæggende ikke behøver at opfinde os selv. Kirken er Guds Kirke. Det er Gud selv, der skaber kirken. Vores opgave er at være føjelige og bøjelige, for til enhver tid villigt at lade os inddrage i Guds nutidige bevægelse i verden.

Og skulle det ske, at nogle af os faktisk har glemt, aldrig har lært, eller ikke fundet os tilpas i bøn, bibellæsning og samtale om tro, så er der jo ingen, der har sagt, at vi ikke frejdigt kan kaste os ud i det nu. Med postmoderne fortegn kan vi vælge at genopdage gamle former eller selv opfinde nye former. Som mennesker har vi hver vores livshistorie. Nogle har fået en overdosis af bibel, kristen trospraksis og en livsstil hvor det at være kristen afsondrede os i en særlig kristen ghetto. Andre har meget lidt eller slet ingen erfaring med kristne former for trospraksis. Med gensidig respekt vil vi bevæge os på en trosrejse, hvor alt er tilladt! At sige hvad der nærer os og får os til at opdage Guds nærvær, Guds udfordring, Guds fravær, men også det der eventuelt giver os myrekryb eller forbehold af den ene eller den anden slags. Her vil vi ganske enkelt gøre, som kristne altid har gjort, gå til kilden, evangeliet og bønne som de kristnes åndedræt. Samtidig vil vi gøre det til en dyd at vove at skabe refleksion over, hvor forskellige former for trospraksis, forskellige mennesker næres eller frastødes af, og hvad der er brugbart, når tro ikke kun er en intellektuel affære, men har med det sprællevende liv at gøre.

Citater:

I grunden er det jo ikke svært. Ligesom der heller ikke er noget nyt i det. At bede en bøn til Gud for sig selv eller sammen med sine børn, at synge en salme eller to, at fortælle andre, hvad man tror på, at slå korsets tegn for sit bryst, at gå i kirke eller tænke dybt over nogle ord fra Bibelen – alt det er jo gjort før og med stor selvfølgelighed. Det er bare, som om vi har glemt det gennem de sidste generationer. Det er ikke længere så let og ligetil. (Henrik Wigh-Poulsen)

I min barndom var fromhed en højst betænkelig sag. Et barn, som glædede sig fromt og kønt, var et kedeligt barn. Der var en klang af stillestående pænhed over betegnelsen 'from', vandkæmmet sideskilning og matrostøj, som vi ikke ville identificeres med. Så vi lagde afstand. ...Fromhed var et af de ord, som tiden ikke kunne finde sig tilrette med. Ordet havde lidt skade. Der var hældt for meget vand ud af ørerne i fromhedens navn, hykleriet havde været for anmassende, så ordet var endda undertrykkende og betegnede derfor en latterlig følelse. ...Opgøret med al slags fromhed lå i luften, og vi sugede det ind med åndedrættet. Antifromheden blev en følelse. (Morten Kvist)

Sundhedsstyrelsen anbefaler som bekendt mindst 30 minutters bevægelse om dagen. Motion er godt. Det gælder for både krop og sjæl. Det er godt at blive rørt og bevæget. Det er godt at være i form. Og er jeg det ikke, så må jeg se at komme det. ... Overalt gælder det, at for at overleve kræves der form. Det, som ingen form har, flyder ud, går til, opsuges og bliver til noget andet eller til ingenting...Den kristne tradition, den kristne overlevering, finder som alt muligt andet dyrebart – sted i dette felt. Forlanger form og former hos os, for at vi fortsat kan formes af den. ...I kirken til gudstjeneste kan man, når det går godt, siddende i kirkeskibet i en tilstand af stilstand, blive sat i bevægelse. Herinde kan man komme i form. Når vi går til gudstjeneste, går vi til formning. Spørgsmålet er blot, om vi ikke alt for længe har troet, at det så var nok med den ene gang om ugen, eller fire gange i et liv. Kan gudstjenesten stå alene som formningsstedet for et liv under kristent fortegn? Eller bliver det ikke til en overanstrengelse, som slår både udad og indad og tømmer også dette sted for sin potentielle formgivende kraft?...Vi kan ligeså godt sige det, som det er: Noget må der gøres. Og sådan er det altid. Er man ikke indstillet på at gøre noget, på at komme i form og bevæge sig med, forsvinder bevægelsen og bevægeligheden. Den kristne tros centrale tale om nåden som det grundforhold, vi i al mulig ubekymrethed har fået at hvile i, har intet at gøre med licens til åndelig dovenskab og oplæg til ubevidsthed om, hvad der er vigtigt 'hvad du vil, at jeg skal gøre', som det hedder i gudstjenestens udgangsbøn. Nåden er det evigtgyldige fortegn for, at vi kan stå op, og gøre noget af det, der skal gøres. Gøre noget ved det, for at det kan gøre noget ved os. Gøre nåde ved os – som er fromhedens væsen og kerne. Fromhed og formhed er, som man ser det, bogstavmæssigt fuldstændigt beslægtede med bare en enkelt lille bogstavsombygning til forskel. Fromhed har i store dele af det grundtvigske felt, været et alt for længe forkæret begreb. Uden tvivl og forståeligt nok på grund af faren for falske former for fromhed, faren for gerningsretfærdighed, som enhver lutheraner med rette har lært at frygte. Men også på grund af en utilstadelig og falsk blufærdighed og en dovenskab og uopmærksomhed, som intet forsvar fortjener, men som bare gør formen mere og mere elendig og utilstækkelig til et liv med Liv i. (Gudmund Rask Pedersen)

Jeg er vokset op i et hjem, hvor folkekirkemedlemskabet var en selvfølge, men hvor man kun kom i kirken til dåb, konfirmation, bryllup og begravelse. Hvor salmer var noget, man sang, når man dansede om juletræet, og bønner noget, man dyrkede i køkkenhaven. ...Men i dag, hvor bønnen er noget, man vælger til, ikke fra, er det så godt nok, at den er forvist til to reservater: Kirkerummet og børneværelset? Skylder man ikke sig selv, sine børn og Vorherre at lade taksigelsen brede sig lidt mere ud over hverdagen? (Kåre Gade)

At bede er at ånde ... Derfor er spørgsmålet, hvorfor skal man bede, et dumt spørgsmål. Hvorfor skal man trække vejret? For ellers dør jeg. Ikke at bede medfører åndelig død. (Søren Kierkegaard)

Modernist approach turns the Bible into a toolbox. When conflict arises in a local church, the toolbox approach often turns the Bible into ammunition. Both sides of a question – and too often local churches believe there are only two sides to a question – run to the Bible as their ammunition. They load their guns with Bible bullets and arrive for the conversation ready to fire. Needless to say, using Bible bullets seldom leads to life-giving conversation. Bullets are, after all, designed to kill. So whether liberal or conservative, using the Bible this way kills. (Patrick Kiefert)

What is God's preferred and promised future for our local church? Faithfulness is as much about faithfulness to God's future as it is faithfulness to God's past. Our God is a living, triune God who dwells in all times, and in the life of God all times are present. (Patrick Kiefert)